

Historische verenigingen bloeien; oude schoolplaten populair

Geschiedenis spreekt mensen aan

Heeft het verleden nog toekomst? En willen we eigenlijk wel iets leren van wat er vroeger is gebeurd? Is onze historische kennis op peil? Kortom: Leeft de geschiedenis eigenlijk nog wel onder de mensen? De Week van de Geschiedenis, die op dit moment loopt, maakt deze vragen weer actueel. Hij wordt dit jaar voor het eerst gehouden, in het hele land zijn tal van activiteiten. Ook de Steenwijkse archiefdag van afgelopen zaterdag, maakte er deel van uit. Een rondgang door de regio leert dat er heel wat mensen zijn voor wie het elke week Week van de Geschiedenis is.

Natuurlijk leeft geschiedenis', zegt Thijs Rinsema, schrijver van het boek *Joden in Meppel*. 'Kijk maar hoeveel mensen zich ermee bezig houden en hoeveel erover wordt geschreven. Ook de bloei van historische verenigingen is een duidelijk teken'. Inderdaad zijn hier in de omgeving talrijke historische verenigingen actief. Diever, Dedemsvaart, Havelte, Meppel, Nieuweusen, Staphorst, Steenwijk, Vollenhove, allemaal hebben ze hun eigen kring of oudheidkamer.

Piet Dijkstra, voorzitter van het Drukkerijmuseum in Meppel en vroeger geschiedenisleraar, twijfelt er evenmin aan dat geschiedenis leeft. Denk maar aan de belangstelling waarin de Amerikaanse presidentsverkiezingen, die hij bij voorbaat al als historisch bestempelt, zich mogen verheugen. 'Als vanzelf ga je dan weer terugdenken aan verkiezingsdagen uit het verleden'.

● De oudheidkamer in Vollenhove tijdens de tentoonstelling 'Ruuw uit slaap gewekt'.

Henk Spreen van de Historische Vereniging Steenwijk en ook al oud-geschiedenisleraar, ziet de grote belangstelling voor de Landelijke Archiefdag afgelopen zaterdag als nieuwe aanwijzing dat geschiedenis altijd leeft. Op de prachtige archiefstukken die in gemeentehuis Rams Woerthe in Steenwijk tentoongesteld waren, kwamen vierhonderd mensen af. Dat is beduidend meer dan wat er op een 'gewone' Open Monumentendag afkomt.

Jonge leeftijd

'Belangstelling voor geschiedenis is er al op jonge leeftijd', weet Fré Spijk, tot voor kort hoofd van een basisschool in Staphorst. 'Vooral de regionale geschiedenis spreekt de leerlingen erg aan. Als je ze vraagt iets van vroeger mee te nemen, komen de verhalen los. Voor hen gaat de tijd overigens niet verder terug dan opa en oma; van periodes van duizend jaar hebben ze totaal geen besef'.

Leerlingen van de locatie Dedemsvaart van het Vechtdal College krijgen dezelfde vraag voorgelegd. Geschiedenisleraar Alex van Rheenen laat zijn brugklassers

hun oudste geschreven of ongeschreven bron van huis mee naar school nemen. 'De brieven, notariële akten en trouwfoto's van grootouders maken de tongen gemakkelijk los. In klas 3 doen de leerlingen aan voorouderonderzoek, wat de meest fantastische werkstukken oplevert', meldt hij enthousiast. Inmiddels zijn Van Rheenen en zijn collega's van de geschiedenissectie op school al druk bezig met na te denken over zestig jaar bevrijding. Daaraan willen ze volgend jaar uiteraard veel aandacht besteden.

Op de vraag of geschiedenis leeft bij de leerlingen blijkt geen eenduidig antwoord te geven. Van Rheenen: 'Bij sommigen wel, bij anderen niet. Op het Vechtdal College kiezen overigens veel leerlingen voor het vak geschiedenis', vertelt hij trots. 'De helft volgt het vak, terwijl het landelijk gemiddelde rond een op drie ligt. Ook Dijkstra van het Drukkerijmuseum in Meppel weet dat de leerling niet bestaat. Toch voelden veel leerlingen zich destijds aangesproken door de klassieke schoolplaten met ridders, kruistochten en het Gulden Vlies. Ze kunnen zich die platen nog steeds voor de geest halen.

Voor Hidde Halbertsma en zijn vrouw is het naar eigen zeggen elke week *Week van de Geschiedenis*. Volgens deze leraar aan de RSG Steenwijk, leeft het vak geschiedenis alleen als je het levend maakt. 'Verhalen vertellen heeft een functie, maar je moet de leerlingen vooral zelf dingen laten doen.' Halbertsma organiseerde onder andere schaduwpresidentsverkiezingen. Daarbij mochten de leerlingen aangeven wie president van Amerika zou moeten worden en wie ze dachten dat zou winnen. 'Zelfs brugklassers kunnen dit onderscheid al maken', drukt hij mogelijke onderschatting van zijn leerlingen meteen de kop in.

Dezelfde fouten

Rinsema, die naast *Joden in Meppel* onder meer ook een boekje met historische stadswandelingen in Meppel op zijn naam schreef, vond het vak geschiedenis op school niet boeiend. Kennelijk moest hij het stellen met een minder bezielende geschiedenisleraar. 'Als je jong bent, kijk je vooruit; als je oud bent blik je terug', verklaart hij zijn drastische ommezwaai. Tegenwoordig vindt hij geschiedenis niet

alleen functioneel, maar ook nog leuk. Voor hem is het overigens niet de vraag of de geschiedenis leeft, maar veeleer of er wel wat mee gedaan wordt. Dat is naar zijn mening te weinig. 'Nog steeds maken we dezelfde fouten als vroeger en bij besluitvorming gaat men vrijwel nooit na of een dergelijk plan eerder is bedacht en uitgevoerd en wat toen de gevolgen waren. Men ziet geschiedenis te veel als luxe-artikel, terwijl er veel meer mee kan.'

Rinsema komt met twee recente voorbeelden, een waarin er wel ogis is voor de geschiedenis, een ander waarbij dat ontbreekt. 'Onlangs nam iemand van de gemeente contact met me op over het terrein bij de Kromme Elleboog, waarvoor nieuwbouwwplannen bestaan. Hij was op zoek naar een kaart met de oorspronkelijke situatie', vertelt hij oorspronkelijk. 'Zo wordt het verleden tenminste bij de plannen voor de toekomst betrokken. Als je ogis hebt voor wat er vroeger is gebeurd, kun je er je voordeel mee doen. Bovendien is dat verleden goed beschikbaar en vrij te raadplegen.'

Minder te spreken is hij over het 75-jarig jubileum van de Meppeler Zuiderbassisschool, die in zijn tijd nog gewoon Zuiderbassisschool heette. 'De school viert het lustrum alleen met de leerlingen. Dit was een uitgelezen kans alle oud-leerlingen samen te brengen om ze de gelegenheid te bieden over vroeger te praten en hun wortels te ontdekken.'

Dijkstra is het met Rinsema eens. Ook hij denkt dat er meer profijt getrokken kan worden uit de lessen van het verleden.

'Het is niet een proces: drie sprongen vooruit en twee achteruit. Uiteindelijk schieten we toch iets op, maar het kan sneller'. Dijkstra vindt het belangrijk dat mensen besef hebben van geschiedenis en dat ze zich realiseren dat ze een onderdeel zijn van een hele ontwikkeling van de mensheid. Ontwikkelingen in eigen omgeving, in Nederland, in Europa en in de hele wereld zijn beter te begrijpen als je ze kunt plaatsen in historisch perspectief.

Docent Van Rheenen, die zijn Engelse collega's benijdt, omdat geschiedenis daar een verplicht vak is, ziet het kunnen beoordelen en begrijpen van de actualiteit vanuit de geschiedenis ook als winstpunt van zijn vak. 'Het dwingt leerlingen tot nadenken. Het verbanden leggen, bronnen interpreteren en onderscheid maken tussen feiten en meningen, is belangrijker dan feitenkennis.

'Drukker Dijkstra gaat daarin wel met hem mee. 'Wel vindt hij dat leerlingen mogen weten dat de kruistochten voor Alva waren en dat de Eerste Wereldoorlog nog weer veel later plaatsvond. 'Gelukkig zijn leerlingen die de Tweede Wereldoorlog vóór de Eerste Wereldoorlog willen doen plaatsvinden een uitzondering, al blijkt een enkeling ervan wel degelijk overtuigd.'

● Manager Loek Tuut van het Drukkerijmuseum in Meppel geeft leerlingen uitleg over tekeningen en tekst in de nabgebouwde 'grot van Lascaux'.

